

Entrevista

Quan els nostres fills requereixen atenció psicològica

«*Entre mamás y papás* per Joan Hartley»

«*Entre mamás y papás* per Joan Hartley. Joan Hartley. Psicòloga clínica, especialista en desenvolupament de nens i adolescents»

Joan Hartley:

Entre mamás y papás, benvinguts a l'entrevista del dia d'avui. Tenim com a convidada d'aquest dia a Elena Piazzon.

«*Entre mamás y papás* per Joan Hartley. Elena Piazzon. Psiquiatra i psicoanalista d'adults i nens»

L'Elena és psiquiatra d'adults i nens i, també, psicoanalista d'adults i nens.

Conversarem amb ella sobre els nostres fills que requereixen de l'ajuda d'un psicòleg.

Elena, benvinguda a aquest espai, *Entre mamás y papás*.

«Quan els nostres fills requereixen atenció psicològica»

Elena:

Hola, molt de gust.

Joan:

Moltíssimes gràcies per estar entre nosaltres. Estem introduint aquest tema, Elena, perquè volíem, o voldria jo en particular, orientar una mica els pares sobre l'experiència que de vegades molts de nosaltres passem per haver de portar els nostres fills al psicòleg. De vegades, al niu o al col·legi del nostre nen, o fill o filla, rebem aquesta recomanació, aquest suggeriment, ens refereixen, diguem-ne, una llista o algunes possibilitats de psicòlegs perquè atenguin el nostre fill. Què és el que passa quan un nen, diguem, és derivat al psicòleg? Em refereixo al psicòleg com a institució educativa.

Elena:

Bé, és un camí cada vegada més transitat i crec que ben valgut que n'estem parlant ara, oi? Perquè, en veritat, quan hi ha una derivació, més enllà de males conductes, mals comportaments, aquí o allà, hi ha algú que està patint, hi ha algú que està sofrint i crec que això és el que d'alguna manera hem de ressaltar, oi? A la majoria dels nens que són derivats, o sigui, el nen arriba a la consulta, bàsicament, i seré molt esquemàtica per a no entrar en variacions, però: o ve derivat pel col·legi, és a dir, hi ha algú de fora que veu que alguna cosa li està passant al nen i que el nen necessita ser avaluat, atès, escoltat d'alguna altra manera; i hi ha un altre tipus de nens i famílies que són els pares els que s'adonen que el nen no està del tot content, o que és molt baralladís, o que està molt gelós o qualsevol cosa, oi? El tema és que una vegada que està feta la derivació cal poder traduir-ho en termes no que es porta malament, que està malament, que no compleix amb els requisits del col·legi, és a dir, en judicis de valor, sinó traduir-ho al fet que està passant per això, perquè dia rere dia em sorpren

de la capacitat que tenen els nens de tramitar el seu dolor fins que no són escoltats. Primer creen un símptoma. Després, si aquest símptoma no és escoltat, en creen un altre, n'inventen un altre i, de vegades, pots veure un en aquest camí fins que és gran. Fa poc estic treballant amb un adult de trenta i escaig anys, un noi, jove, en veritat, és un nadó, però ell des de molt petit va emetre senyals que mai van ser recollides.

Joan:

Escoltades.

Elena:

Mai, mai, però símptomes forts, és a dir, símptomes com ara encopresi fins als dotze anys. Per a anomenar-ne'n un, dels molts. I, llavors, finalment als trenta i escaig anys desenvolupa un símptoma físic que és vist per l'internista i només llavors és vist.

Joan:

Correcte. La perspectiva que tu ens estàs plantejant, que és boníssima, és com a orientació, Elena, el símptoma superior d'ajuda.

Elena:

És... Molta gent diu una altra paraula, que és que té mala premsa, oi? És per a cridar l'atenció. Efectivament, per a cridar l'atenció, però bé, és a dir, aquí estic.

Joan:

Necessito alguna cosa.

Elena:

Necessito..., mireu-me. Alguna cosa m'està passant que estic fent les coses a l'inrevés.

Joan:

I ja no puc sol.

Elena:

O estic ensopegant, doneu-me una mà... o sigui, sí, és una petició d'ajuda, bé.

Joan:

Bé, però que bo el que has fet tu, oi? Perquè, de debò, estem tan acostumats socialment a... com dir de manera molt lleugera això de cridar l'atenció o de voler cridar l'atenció, sense poder mirar la profunditat del que el nen comunica, no? De debò, això que tu estàs dient em sembla molt important. Com és un procés, diguem-ne, d'atenció psicològica a un nen? Sé que hi ha moltes escoles, moltes formes de treballar, però més o menys, des de la teva experiència, perquè per alguna cosa t'hem convidat a tu, Elena.

Elena:

Ha, ha, ha.

Joan:

Des de la teva experiència, més o menys, com és un procés, com és el camí d'atendre un nen que té aquestes necessitats?

Elena:

Cal distingir per edats. Parlarem als nens petits, oi? Que sempre preocupen tant els pares, no? El procés, i jo almenys, i aquí puc parlar a títol personal, quan són nens petits al voltant de fins als cinc anys, a mi m'agrada veure'ls amb els seus pares. I si hi ha problemes de germanets, doncs amb els germanets. Per què? Perquè els nens, a l'igual que creen símptomes quan algú els rep i els prepara, algú li diu, bé anirem on

en Tal en aquest cas, Elena, i conversarem i a veure com entre tots podem resoldre aquesta situació que és difícil a casa. És més o menys una...

Joan:

Una preparació.

Elena:

Una obertura benvolent, diguem-ne. No hi ha culpables, tots en són part. Algú posa aquí algunes coses i els nens tramiten, ells capten per a què algú està aquí...

Joan:

Per a què és l'espai.

Elena:

Per a què és l'espai i tramiten la seva petició i, d'una manera, que si algú ho va sostenint, ho rep. Ara, no és tan fàcil perquè els pares estan tensos, el nen també. En fi, però moltes vegades gairebé en els últims minuts de la primera entrevista el nen s'agencia envers nines o crea una escena que et diu exactament què és el que està passant.

Joan:

Amb ell dins del seu món intern.

Elena:

Així és.

Joan:

Perquè estem al món intern del nen.

Elena:

Dins del seu món intern, però alhora en relació amb els seus objectes més importants. Aleshores, quan ja s'hi comença a treballar ja no és que em van explicar que a casa diu això o això altre, sinó que ja ho has vist. Ja hi està posat, com diuen a escena. Llavors, es pot treballar des d'aquí amb molta més plasticitat i amb fets concrets ancorats.

Joan:

Perfecte, per a començar aquí la filada.

Elena:

Aleshores, bé, els nens petits, com et dic, jo els prefereixo començar així. Molts, molts nens resolen el problema ràpidament a aquesta edat, oi? N'hi ha uns altres que necessitaran...

Joan:

Més temps.

Elena:

Una ajuda més individual, no?

Joan:

I quan són nens més grans, més enllà dels cinc anys, Elena, el procés inclou la família també o és més individual?

Elena:

De forma general, de tota manera, jo vull història.

Joan:

D'acord.

Elena:

Per dades que són importants de tenir en compte, el desenvolupament evolutiu, etc. També per a mi és important la història mentre l'estan explicant els pares i joestic veient com ells han interioritzat els seus fills i com d'alguna manera ells es relacionen amb el nen i com és la narrativa que ells construeixen sobre el nen.

Joan:

La particularitat de la narrativa.

Elena:

Així és. I et va donant una mica el clima o el que acostumo a anomenar jo, d'alguna manera, la cultura d'aquesta família i des d'on estan enfocant les coses, oi? Aleshores sí que necessito la història.

Joan:

Molt important, perdona, com tu dius, perquè, diguem, amb nens petits o amb nens una miqueta més grans, els pares estan inclosos en el procés. Ara o bé a través de les sessions, o bé a través de les entrevistes per a, diguem-ne, justament, explicar la història del desenvolupament del nen i la història familiar. Perquè l'altre dia parlava amb una mare, ho comento com a anècdota i perquè és important, oi?, i m'explicava que volia portar la seva filla a la psicòloga, però que la psicòloga la va citar a ella i al seu marit primer i que per a ella havia estat un canvi, doncs, d'enfocament, oi? Ella pensava, bé, la meua filla anirà a la psicòloga, com que la filla havia d'anar a la psicòloga, diguem, la psicòloga més aviat els convidava a ells a aquestes entrevistes d'històries per a conèixer més la cultura familiar, com tu ens estàs dient.

Elena:

Però, a més, els terapeutes de nens, els analistes de nens no som sense els pares.

Joan:

Molt bonic el que estàs dient.

Elena:

O sigui, de debò, i jo, a més, jo veig... totes aquestes entrevistes són per a delimitar fronteres i dir-los clarament quina és la meua àrea de treball i quina és la seva. La meua àrea de treball és que jo tractaré d'entendre com aquest nen ha construït les seves imatges i les seves fantasies i les seves pors i tot en el món intern, però aquells són els pares, els ratifico i els retorno l'autoritat. Perquè, de vegades, hi ha pares també que et lliuren el nen perquè tu facis, tu resolguis el problema i, jo, en veritat, jo no puc fer-ho així.

Joan:

Tu no pots treballar sense els pares.

Elena:

No puc, no es pot. Jo crec que ningú. Més aviat, un acaba sent un acompanyant en els casos en què els pares li dipositen el nen. Un acompanyant agradable que no és com la mestra que demana coses.

Joan:

Un interlocutor, veritat?

Elena:

Un interlocutor benvolent, diguem-ne.

Joan:

És clar.

Elena:

Però, veritablement, si tu vols treballar, perquè finalment si tu veus dues o tres vegades el nen a la setmana, diguem-ne, tota la resta de les hores que queden a la setmana el nen està amb els seus pares, en el seu entorn, està amb els seus pares o no està amb els seus pares.

Joan:

Correcte.

Elena:

També, al col·legi, o els pares estan absents, en fi, però jo no em presento com un ésser omnipotent que ho podrà fer tot.

Joan:

Importantíssim. Què hem d'esperar del professional al qual consultem? Perquè, de vegades, els pares, per exemple, a mi em passa que em diuen: «Joan, qui pots recomanar-nos?», o «qui et sembla pertinent?». O sigui, els pares es pregunten quin tipus de professional han de buscar o potser quin tipus de competències o qualitats o característiques hem de buscar nosaltres en algun professional que hagi de rebre el nostre fill, què en diries?

Elena:

Que difícil, no?

Joan:

Ha, ha, ha.

Elena:

Jo me n'aniria...

Joan:

És per a orientar-los, bàsicament.

Elena:

Sí, no, senzillament diria que ha de ser una bona persona. Un ésser humà, present, viu, com per a començar. Una persona ben entrenada.

Joan:

Correcte.

Elena:

Jo crec que és una persona que ha d'haver tingut un grau d'entrenament determinat, no? Cert, no. En veritat, és ben complex perquè no es pot jugar una estona amb un nen i fer-li bé perquè, en realitat, encara no està aquí per a ell i això, en si mateix, ja és terapèutic, però no ho és tot.

Joan:

Correcte, sí.

Elena:

No ho és tot. Llavors, per a fer aquest plus que és el treball intern es requereixen molts anys d'entrenament. Aleshores, a més, jo crec que sempre és bo preguntar, no? Hi ha moltes mares que venen i diuen: «Em va donar el teu nom la Tal, que ha estat una expacient», oi? Hi ha pacients que poden recomanar. Aleshores saben que estan recomanant algú l'experiència del qual ha estat bona, perquè si no, no el recomanen.

Joan:

És clar.

Elena:

Aleshores ja ve des d'una qualitat, d'una textura. Una altra font és aquesta... Si a algú li diuen: «M'han dit al col·legi la senyora Tal...». Sempre cal comprovar-ho, buscar algun psicòleg.

Joan:

Prendre'ns el nostre temps seria ideal, això és important.

Elena:

Ah, sí, per descomptat. També cal comprovar, quan algú va al metge diu: "Quin metge, en Tal, en Tal altre...?". Preguntes: i a tu com t'ha anat. Hi ha una mica de sentit comú de paranoia saludable i, sobretot, sentit comú. Coses que... Cal cerciorar-se'n. En la funció de la cura, no anem al primer que ens diguin.

Joan:

Totalment d'acord.

Elena:

Tret que sigui recomanat d'algú amb qui tu tens una *liason* i una confiança molt profunda. Tu respectes aquesta persona i aquesta persona et diu ves a en Tal.

Joan:

Bé.

Elena:

Ho acceptes.

Joan:

D'acord, per aquest tipus de vincle més especial. I tal vegada, com a última pregunta que em sembla que seria important per als nostres pares, diguem, què se n'espera, de nosaltres, els pares, en un procés com aquest? Què esperen, diguem-ne, què hem de donar, què s'espera de nosaltres en un procés com aquest?

Elena:

Bé, jo penso que un pare que porta el seu fill a tractament, en si mateix, ja és ...

Joan:

Un pas.

Elena:

És tot un pas, com dius tu, però és una cosa que cal cuidar i respectar i això s'ha d'atresorar al llarg del tractament. Es pot pensar que... jo escolto amb molta freqüència altres terapeutes que diuen: «Els pares, els odio. És que si jo pogués treballar només amb el nen...». Doncs va errat, totalment errat. Perquè els pares són com són, el nen és com és i no és que es criarà el fill d'una altra manera; el fill d'un altre, d'una altra manera millor, això són omnipotències falses.

Joan:

Correcte.

Elena:

Però amb els pares que porten un nen, jo espero poder fer un equip i que la nostra visió del nen vagi canviant a través del temps i facilitar la trobada entre els pares i el nen d'una manera... perquè de vegades hi ha temors. Hi ha parents, malalts d'aquí, d'allà, i, de sobte, el nen ve no com a en Tal, sinó que ve... A mi em sembla que serà com el meu nebot...

Joan:

Una sèrie de comparacions.

Elena:

Exacte, li posen..., jo ho anomeno penjador, i ve el nen amb set sacs al damunt. De sobte cal treure els sacs i dir, no, aquest és en Tal. De sobte, això en si mateix...

Joan:

Això ja és una cosa increïble. Elena, m'ha encantat escoltar-te. Moltíssimes gràcies per a compartir la teva experiència, el teu coneixement, la teva saviesa amb tots nosaltres. Ha estat un gust tenir-te aquí.

Elena:

Gràcies a tu. Sort en tot això, de debò. Em sembla una bonica empresa.

Joan:

Moltes gràcies, Elena. Gràcies per tot.

«*Entre mamàs i papàs* per Joan Hartley»

(Fi de la transcripció)